

1

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки
Кафедра документознавства і музейної справи

ЗАТВЕРДЖЕНО
Проректор з науково-педагогічної і
навчальної роботи та рекрутації
проф. Гаврилюк С. В.

Бережня 2017 р.

МЕТОДОЛОГІЯ І ОРГАНІЗАЦІЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

РОБОЧА ПРОГРАМА нормативної навчальної дисципліни

підготовки магістра

галузь знань 02 «Культура і мистецтво»

спеціальність 027 «Музезнавство, пам'яткознавство»

освітня програма «Музезнавство, пам'яткознавство, культурний туризм»

Луцьк – 2017

Робоча програма навчальної дисципліни «Методологія і організація наукових досліджень»
для студентів галузі знань 02 «Культура і мистецтво», 027 «Музеєзнавство, пам'яткознавство»,
освітньої програми «Музеєзнавство, пам'яткознавство, культурний туризм»
2017 р. – 19 с.

Розробники: Надольська В. В., доцент кафедри документознавства і музейної справи, к.і.н.,
доцент.

Рецензент: Карліна О. М., доцент кафедри всесвітньої історії, к.і.н., доцент.

**Робоча програма навчальної дисципліни затверджена на засіданні кафедри
документознавства і музейної справи**

протокол № 7 від 27 лютого 2017 р.

Завідувач кафедри: [підпис] (Бондаренко Г. В.).

**Робоча програма навчальної дисципліни
схвалена науково-методичною комісією історичного факультету**

протокол № 4 від 2.03. 2017 р.

Голова науково-методичної
комісії історичного факультету (інституту) [підпис] (Карліна О. М.).

**Робоча програма навчальної дисципліни
схвалена науково-методичною радою університету**

протокол № 6 від 15.03. 2017 р.

Вступ

Програма навчальної дисципліни “Методологія і організація наукових досліджень” складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки магістра спеціальності 027 «Музеєзнавство, пам’яткознавство».

Предметом вивчення навчальної дисципліни є організаційні, методологічні та методичні засад проведення наукових досліджень.

Міждисциплінарні зв’язки: навчальна дисципліна узагальнює знання і практичний досвід, набуті студентами при підготовці курсових робіт, виступів до наукових конференцій, різноманітних публікацій. Дисципліна вивчається перед проведенням переддипломної практики, на початку написання студентами магістерських робіт.

Програма навчальної дисципліни складається з таких **змістових модулів**:

1. Наука як продуктивна сила суспільства.
2. Методологія, методика, зміст і форми науково-дослідної роботи.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів 4	02 «Культура і мистецтво»	нормативна
	027 «Музеєзнавство, пам’яткознавство»	
Модулів 3	Освітня програма «Історія, європеїстика, археологія»	Рік підготовки 5
Змістових модулів 2		Семестр 10
ІНДЗ: є		Лекції 20 год.
Загальна кількість годин 120		Практичні (семінари) 22 год.
Тижневих годин (для денної форми навчання): Аудиторних 2,5 Самостійна робота 4	Освітній ступінь магістр	Лабораторні ____ год.
		Самостійна робота 70 год.
		Консультації 8 год.
		Форма контролю: <u>залік</u>

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Методологія і організація наукових досліджень» є вивчення студентами основ методології сучасного наукового пізнання й особливостей процесу досліджень та його методів в галузі музеєзнавства, пам’яткознавства.

Мета викладання дисципліни полягає в отриманні студентами систематизованих знань щодо послідовності, етапів розвитку наукового дослідження та методів, які при цьому використовуються, прищепленні їм практичних навиків самостійного виконання наукового дослідження.

Курс покликаний сприяти розвитку раціонального творчого мислення, розв'язанню на високому методологічному рівні наукових проблем, котрі постають у процесі наукових досліджень, що є запорукою отримання об'єктивних, повних і науково обґрунтованих результатів.

1. 2. Основними завданнями вивчення дисципліни «Методологія і організація наукових досліджень» є формування у студентів уявлення про особливості стилю наукового викладу та основні форми наукових праць; оволодіння навичками оформлення наукових досліджень у вигляді рефератів, анотацій, тез, наукових статей, наукових доповідей; ознайомлення з правилами цитування, бібліографічних посилань; оволодіння навичками відбору та аналізу наукових джерел; формулювання мети, завдань та актуальності наукового дослідження; правильний вибір і використання наукових методів дослідження; наукове обґрунтування результатів дослідження.

1. 3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні знати:

- історію науки і наукових досліджень;
- нормативно-правову та організаційну базу наукової творчості в Україні;
- особливості та етапи наукового дослідження;
- методи аналізу літературних та інших інформаційних джерел;
- методи отримання вихідних даних у науковому дослідженні, при проведенні спостереження, експерименту;
- загальнонаукові і спеціальні методи дослідження;
- методи планування, організації і керування науковою творчістю та роботою наукових колективів, конкурсного добору наукових проєктів;
- правила написання наукової праці та підготовки її до публікації;
- способи та форми подання наукової інформації;
- критерії оцінки наукової продукції;
- форми та види наукової комунікації.

уміти:

- визначити і вірно сформулювати мету наукової роботи та її задачі;
- визначати інформаційне забезпечення наукового дослідження та вміти ним користуватися;

- подавати наукову інформацію у різних формах;
- спланувати і здійснити наукове дослідження;
- застосувати на практиці загальнонаукові і спеціальні методи дослідження;
- скласти структурно-логічну схему наукової праці;
- визначити практичний ефект від розроблених пропозицій;
- скласти доповідь, тези доповіді, анотацію, рецензію, написати статтю.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Наука як продуктивна сила суспільства.

Тема 1. Історія науки і техніки.

Основні періоди розвитку науки і техніки. Знання і технологічні можливості доцивілізаційного розвитку людства. Рівень технічного і технологічного розвитку в стародавніх цивілізаціях. Наукова і технічна культура античності. Науково-технічні знання середньовічної Європи епохи Відродження і Нового часу. Наукова революція: етапи, структура, герої, результати. Механічна картина світу і класична наука. Електродинамічна картина світу. Становлення «некласичної науки». Постнекласична наука. Особливості науки і техніки доби глобалізації. Внесок українських вчених у розвиток науки.

Тема 2. Наука як специфічна сфера людської діяльності.

Сутність науки і наукової діяльності. Наука як соціальний інститут. Наукознавство та його основні розділи. Основні категорії науки. Наукове пізнання. Знання. Наукова ідея. Гіпотеза. Закон. Теорія. Наукова концепція. Парадигма. Методологія. Класифікація наук. Специфіка наукової діяльності. Поняття знання та його функції. Поняття і особливості наукового пізнання. Пізнання як єдність чуттєвого, раціонального, інтуїтивного і морального моментів. Суб'єкт і об'єкт наукового пізнання. Форма акумуляції наукового знання. Істина та її критерії. Взаємозв'язок науки і практики. Наукове дослідження як форма розвитку науки. Загальна схема наукових досліджень. Категоріально-понятійний апарат наукового дослідження.

Тема 3. Правові засади науково-дослідної роботи.

Нормативно-правові акти з питань науково-дослідної діяльності. Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність». Закон України «Про наукову і науково-технічну експертизу». Правові основи функціонування наукових установ. Правові основи функціонування наукових установ. Правовий статус суб'єктів наукової діяльності. Інтелектуальна власність та її гарантії. Право на відкриття і винахід. Регулювання і управління в сфері наукової діяльності (повноваження Верховної Ради, Кабінету Міністрів, Президента України, МОН України).

Тема 4. Організаційні основи наукових досліджень.

Система державної організації наукових досліджень. Національна академія наук України. Організація наукових досліджень в навчальних установах. Академічні і прикладні наукові дослідження. Наукові кадри і їх підготовка. Науковий колектив. Етичні норми і цінності науки. Науково-дослідна робота студентів. Перелік спеціальностей, за якими проводяться наукові дослідження. Пріоритетні напрями розвитку науки в Україні. Сучасні пріоритетні напрями наукових досліджень в сфері соціальної комунікації. Міжнародне співробітництво в науково-дослідній сфері.

Тема 5. Наукова комунікація в науковій діяльності.

Наукова інформація як матеріал для творчої діяльності в науці. Основні елементи процесу наукової комунікації. Форми та види наукової комунікації. Візуальне вербальне спілкування. Телефонна розмова. Листування. Форум в Інтернеті. Роль особистої інформаційної бази дослідника.

Тема 6. Психологічно-інтелектуальне підґрунтя наукових досліджень.

Творчість як основа наукової діяльності. Поняття творчості. Творчий підхід. Мислення. Психологія наукової роботи. Суб'єкт наукових досліджень. Самоорганізація в науковій роботі. Основні якості творчої особистості в розумовій праці. Типи характеру дослідників. Тип темпераменту і риси дослідника. Кількісна і якісна типологія дослідників. Інтелект, його різновиди, можливості підвищення його ефективності. Роль відкритого і закритого інтелекту в науковій діяльності. Проблеми вимірювання інтелекту (IQ). Робоче місце. Оргтехніка, технічні засоби наукової діяльності.

Змістовий модуль 2. Методологія, методика, зміст і форми науково-дослідної роботи.

Тема 7. Методологія наукового дослідження.

Поняття методології. Загальнофілософські питання наукової методології та методів наукового пізнання. Функції методології. Наукова методологія та її роль у пізнанні суспільних явищ. Взаємозв'язок предмета і методу наукового дослідження. Структура методології наукових досліджень. Основні філософські підходи до вивчення суспільних явищ. Методологічні принципи історизму, всебічності і комплексності. Термінологічний аналіз та метод операціоналізації понять. Системний підхід. Структурно-функціональний підхід. Системно-діяльнісний підхід. Синергетичний підхід. Інформаційний підхід. Культурологічний підхід. Конкретнонаукова методологія. Міждисциплінарна методологія. Плюралізм методологій. Методологія документознавчої науки і методологія документознавчої практики: їх співвідношення. Необхідність методологічної підготовки спеціалістів документознавчого профілю.

Тема 8. Методика наукової творчості.

Поняття методу. Методика. Класифікація методів дослідження. Загальні й спеціальні методи. Спостереження. Порівняння. Вимірювання. Експеримент. Опитування. Метод експертних оцінок. Кореляційний аналіз. Факторний аналіз. Метод імплікаційних шкал. Контент-аналіз. Абстрагування. Метод аналізу і синтезу. Емпіричний аналіз. Індукція й дедукція. Формалізація. Логіка досліджень. Закони логіки. Аргументування. Спростування. Методи емпіричного дослідження. Методи, що застосовуються на емпіричному та теоретичному рівнях досліджень. Методи теоретичних досліджень.

Тема 9. Інформаційна база наукових досліджень.

Роль і функції інформації в наукових дослідженнях. Поняття та класифікація інформаційного забезпечення наукових досліджень. Поняття інформаційного ресурсу. Поняття “інформаційний пошук” та його етапи. Наукові факти та їх роль у науковому дослідженні. Структура та призначення наукових документів. Класифікація наукових документів та їх використання у науково-дослідному процесі. Наукові видання та їх класифікація. Науково-технічна патентна інформація. Пошук інформації в мережі Інтернет. Формування інформаційної бази дослідження.

Тема 10. Зібрання, обробка та аналіз матеріалів дослідження.

Організація роботи з емпіричними та науково-теоретичними даними. Пошук джерельної бази дослідження. Специфіка джерел музеєзнавчих і пам'яткознавчих досліджень. Система джерел наукової інформації: бібліотечні фонди, архівні фонди. Організація роботи з науковими джерелами.

Відбір джерельної бази наукового дослідження. Робота з періодичними виданнями. Складання власної картотеки наукових джерел. Робота з друкованими джерелами. Електронні засоби пошуку інформації. Вивчення змісту і структури джерел, визначення і відбір інформації. Форми та види запису: конспект, тези, план, цитування, термінологічний словник. Основні правила посилання і цитування. Облік, оформлення, систематизація та класифікація відібраного матеріалу.

Вибір об'єкта обстеження та визначення системи показників, що підлягають збору в процесі спостереження. Організація збору і документальне оформлення інформації. Порядок обробки інформації в музеєзнавчих і пам'яткознавчих дослідженнях. Проведення аналітичної роботи в науково-дослідному процесі. АСУ обробки інформації на ЕОМ та застосування їх у наукових дослідженнях.

Тема 11. Зміст і етапи науково-дослідної роботи.

Процес наукового дослідження та його характеристика. Організація і послідовність проведення наукових досліджень. Постановка і формулювання наукової проблеми. Наукова проблема та обґрунтування теми дослідження. Критерії вибору теми наукового дослідження,

порядок її конкретизації і затвердження. Висунення і обґрунтування наукової гіпотези. Сутність наукової теорії. Формування пропозицій.

Особливості емпіричного та теоретичного рівнів наукового дослідження. Бібліотека – інтелектуальний центр наукових досліджень. Бібліографічний пошук у каталогах і картотеках: систематичний каталог, алфавітно-предметний покажчик, алфавітний каталог, предметний каталог. Структура і організація наукової бібліографії. Дослідна і завершальна стадії науково-дослідного процесу.

Тема 12. Магістерська робота як кваліфікаційне дослідження.

Сутність і завдання магістерської роботи. Вимоги до магістерської роботи. Технологія підготовки магістерської роботи. Визначення об'єкта і предмета дослідження, актуальності дослідження, формулювання теми дослідження, мети і завдань дослідження. Визначення структури наукового дослідження. Аналіз стану наукового дослідження обраної тематики та визначення ступеня наукової новизни запропонованого вирішення проблеми. Визначення наукової та практичної значущості отриманих результатів дослідження.

Тема 13. Оформлення і захист магістерської роботи.

Загальний зміст магістерської роботи та вимоги до її оформлення. Правила подання текстового матеріалу. Правила подання ілюстрацій, таблиць і формул. Оформлення посилань і цитування. Додатки. Типові помилки у написанні та оформленні магістерської роботи. Захист магістерської роботи.

Тема 14. Оформлення та впровадження результатів наукового дослідження.

Форми наукових праць: доповідь, реферат, тези доповідей, наукові статті, монографії, дисертації. Випускна кваліфікаційна (бакалаврська, магістерська, дипломна) робота. Анотація. Рецензія.

Загальні вимоги щодо написання наукового твору. Етапи підготовки наукового твору: визначення структури і складання плану, відбір джерельної бази, викладення змісту, редагування. Структура наукового твору: зміст, заголовок, анотація, передмова (вступ), основний текст, післямова (висновки), список використаних джерел, додатки та їх зміст. Особливості написання наукових статей та монографій. Методичні прийоми викладу наукового матеріалу. Техніка написання тексту. Формулювання задуму. Опрацювання рукопису. Перевірка правильності оформлення рукопису. Важливість грамотності тексту і літературна правка.

Впровадження результатів завершених наукових досліджень. Ефективність результатів наукових досліджень, їх критерії та оцінка.

Тема 15. Дисертаційне дослідження.

Дисертація як форма атестації наукових і науково-педагогічних кадрів. Поняття «дисертабельності». Основні вимоги щодо структури, змісту та оформлення дисертацій. Послідовність підготовки, експертизи та захисту дисертацій. Апробація результатів дослідження. Автореферат дисертації. Спеціалізовані вчені ради по захисту дисертацій. Підготовка та прилюдний захист дисертацій. Оформлення і подання дисертації та матеріалів захисту до МОН України.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин						
	Усього	у тому числі					
		Лек.	Практ. (Семін.)	Лаб.	Конс.	Сам. роб.	Контр. роб.
1	2	3	4	5	6	7	8
Змістовий модуль 1. Наука як продуктивна сила суспільства							
Тема 1. Історія науки і техніки	14	2	4		2	6	
Тема 2. Наука як специфічна сфера людської діяльності	6	2				4	
Тема 3. Правові засади науково-дослідної роботи	8		2			6	
Тема 4. Організаційні основи наукових досліджень	12	2	2		2	6	
Тема 5. Наукова комунікація в науковій діяльності	10	2	2			6	
Тема 6. Психологічно-інтелектуальне підґрунтя наукових досліджень	10	2	2			6	
Разом за змістовим модулем 1	60	10	12		4	34	
Змістовий модуль 2. Методологія, методика, зміст і форми науково-дослідної роботи							
Тема 7. Методологія наукового дослідження	8	2			2	4	
Тема 8. Методика наукової творчості	6	2				4	
Тема 9. Інформаційна база наукових досліджень	6		2			4	
Тема 10. Зібрання, обробка та аналіз матеріалів дослідження	6		2			4	
Тема 11. Зміст і етапи науково-дослідної роботи	6		2			4	
Тема 12. Магістерська робота як кваліфікаційне дослідження	6	2				4	
Тема 13. Оформлення і захист магістерської роботи	6	2				4	
Тема 14. Оформлення та впровадження результатів наукового дослідження	8		2		2	4	
Тема 15. Дисертаційне дослідження	8	2	2			4	
Разом за змістовим модулем 2	60	10	10		4	36	
Усього годин	120	20	22		8	70	

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Тема	Кількість годин
1	Історія науки і техніки	4

	<ul style="list-style-type: none"> 1. Виникнення та еволюція науки. 2. Основні періоди розвитку науки і техніки. 3. Наукова революція: етапи, структура, результати. 4. Особливості науки і техніки доби глобалізації. 	
2	<p>Правові засади науково-дослідної роботи.</p> <ul style="list-style-type: none"> 1. Нормативно-правові акти з питань науково-дослідної діяльності. 2. Правовий статус суб'єктів наукової діяльності. 3. Інтелектуальна власність та її гарантії. 4. Право на відкриття і винахід. 	2
3	<p>Організаційні основи наукових досліджень.</p> <ul style="list-style-type: none"> 1. Система державної організації наукових досліджень. 2. Національна академія наук України. 3. Організація наукових досліджень в навчальних установах. 4. Наукові кадри і їх підготовка. Перелік спеціальностей, за якими проводяться наукові дослідження. 5. Сучасні пріоритетні напрями наукових досліджень у галузі документознавства та інформаційної діяльності. 	2
4	<p>Наукова комунікація в науковій діяльності</p> <ul style="list-style-type: none"> 1. Основні елементи процесу наукової комунікації. 2. Форми та види наукової комунікації. 3. Роль особистої інформаційної бази дослідника. 	2
5	<p>Психологічно-інтелектуальне підґрунтя наукових досліджень.</p> <ul style="list-style-type: none"> 1. Суб'єкт наукових досліджень. 2. Типи характеру дослідників. 3. Тип темпераменту і риси дослідника. 4. Роль відкритого і закритого інтелекту в науковій діяльності. 5. Кількісна і якісна типологія дослідників. 	2
6	<p>Інформаційна база наукових досліджень.</p> <ul style="list-style-type: none"> 1. Поняття та класифікація інформаційного забезпечення наукових досліджень. 2. Роль і функції інформації в наукових дослідженнях. 3. Методи пошуку і збору наукової інформації. Аналіз та інтерпретація інформації. 4. Структура та призначення наукових документів. 5. Класифікація наукових документів та їх використання у науково-дослідному процесі. 6. Форми обміну науковою інформацією. 	2
7	<p>Зібрання, обробка та аналіз матеріалів дослідження</p> <ul style="list-style-type: none"> 1. Вибір об'єкта обстеження та визначення системи показників, що підлягають збору в процесі спостереження. 2. Організація збору і документальне оформлення інформації. 3. Порядок обробки інформації в документознавчих дослідженнях. 4. Проведення аналітичної роботи в науково-дослідному процесі. 	2
8	<p>Зміст і етапи науково-дослідної роботи</p> <ul style="list-style-type: none"> 1. Процес наукового дослідження та його характеристика. 2. Наукова проблема та обґрунтування теми дослідження. 3. Критерії вибору теми наукового дослідження, порядок її конкретизації і затвердження. 4. Бібліотека – інтелектуальний центр наукових досліджень. 	2

	Структура і організація наукової бібліографії. 5. Дослідна і завершальна стадії науково-дослідного процесу.	
9	Оформлення та впровадження результатів наукового дослідження 1. Наукова публікація. Поняття, функції, види. 2. Роль малих жанрів наукової мови. Анотація. 3. Тези наукової доповіді. Реферат. Рецензія. 4. Наукова стаття. Її структурні елементи. 5. Наукова монографія.	2
	Дисертаційне дослідження 1. Вибір та затвердження теми дослідження. 2. Підготовка до написання дисертації та накопичення наукової інформації. 3. Види дисертацій. Загальна схема наукового дослідження. 4. Пошук, накопичення та обробка наукової інформації. 5. Аналіз наукової літератури і теми. 6. Вимоги до змісту і структури дисертації. Апробація результатів дослідження. 7. Оформлення дисертаційної роботи.	2
	Разом	22

6. Консультації

№ з/п	Тема	Кількість годин
1	Тема 1. Історія науки і техніки	2
2	Тема 2. Наука як специфічна сфера людської діяльності	
3	Тема 3. Правові засади науково-дослідної роботи	
4	Тема 4. Організаційні основи наукових досліджень	2
5	Тема 5. Наукова комунікація в науковій діяльності	
6	Тема 6. Психологічно-інтелектуальне підґрунтя наукових досліджень	
7	Тема 7. Методологія наукового дослідження	2
8	Тема 8. Методика наукової творчості	
9	Тема 9. Інформаційна база наукових досліджень	
10	Тема 10. Зібрання, обробка та аналіз матеріалів дослідження	
11	Тема 11. Зміст і етапи науково-дослідної роботи	
12	Тема 12. Магістерська робота як кваліфікаційне дослідження	
13	Тема 13. Оформлення і захист магістерської роботи	
14	Тема 14. Оформлення та впровадження результатів наукового дослідження	2
15	Тема 15. Дисертаційне дослідження	
	Разом	8

7. Самостійна робота

№ з/п	Тема	Кількість годин
1	Історія науки і техніки	4
2	Наука як специфічна сфера людської діяльності	4
3	Правові засади науково-дослідної роботи	4
4	Організаційні основи наукових досліджень	4
5	Наукова комунікація в науковій діяльності	4

6	Психологічно-інтелектуальне підґрунтя наукових досліджень	4
7	Методологія наукового дослідження	4
8	Методика наукової творчості	4
9	Інформаційна база наукових досліджень	4
10	Зібрання, обробка та аналіз матеріалів дослідження	4
11	Зміст і етапи науково-дослідної роботи	4
12	Магістерська робота як кваліфікаційне дослідження	4
13	Оформлення і захист магістерської роботи	4
14	Оформлення та впровадження результатів наукового дослідження	4
15	Дисертаційне дослідження	4
	Разом	70

8. Індивідуальні завдання

1. Скласти наукову бібліографію по темі магістерського дослідження за абетковим принципом. Список подається у роздрукованому вигляді, повинен містити не менше 60 позицій літератури або інтернет ресурсів. Приклади оформлення бібліографічного опису див.: Бюлетень ВАК України. – 2009. – № 5. – С. 26-30. Максимальна оцінка – 10 балів.

9. Методи та засоби навчання

Методи усного, письмового контролю та самоконтролю.

Словесні (розповідь-пояснення, бесіда, проблемна лекція), наочні (ілюстрація, демонстрація) та практичні (вправи, практична робота, реферати тощо).

Методи інтерактивного навчання – колективні дискусії, навчально-ділові ігри.

Пояснювально-ілюстративні, репродуктивні, проблемного викладу, частково-пошукові методи.

Позааудиторна діяльність.

10. Форма підсумкового контролю успішності навчання – залік

10.1. Питання для здійснення підсумкового контролю успішності навчання

1. Специфіка наукової діяльності.
2. Співвідношення наукового та повсякденного пізнання.
3. Суб'єкт і об'єкт наукового пізнання.
4. Нормативно-правові акти з питань наукової діяльності.
5. Організація наукових досліджень в наукових та навчальних установах.
6. Соціально-правовий статус наукових працівників.
7. Інтелектуальна власність та її гарантії.
8. Міжнародне співробітництво в науково-дослідній сфері.

9. Сучасні пріоритетні напрями наукових досліджень в документознавчій сфері.
10. Перелік спеціальностей, за якими проводяться наукові дослідження.
11. Організація і послідовність проведення наукових досліджень.
12. Сутність наукової теорії.
13. Співвідношення теорії і філософії права.
14. Вибір наукової проблеми дослідження.
15. Висунення наукової гіпотези та її обґрунтування.
16. Об'єкт і предмет дослідження.
17. Актуальність дослідження, його мета і завдання.
18. Структура наукового дослідження.
19. Емпірична база наукового дослідження.
20. Теоретична база наукового дослідження.
21. Організація пошуку джерельної бази дослідження.
22. Організація роботи з науковими джерелами в бібліотеках та архівних фондах.
23. Складання картотеки наукових джерел.
24. Робота з друкованими джерелами.
25. Правила посилань і цитувань.
26. Аналіз наукового дослідження з вибраної теми.
27. Визначення наукової та практичної значущості отриманих результатів дослідження.
28. Поняття наукової методології та методів наукового пізнання.
29. Співвідношення методології та наукової теорії.
30. Методологія науки та її роль у пізнанні суспільних явищ.
31. Взаємозв'язок предмета і методу наукового дослідження.
32. Структура методології документознавчих досліджень.
33. Основні філософські підходи до процесу пізнання.
34. Методологічний принцип історизму.
35. Методологічний принцип всебічності.
36. Методологічний принцип комплексності.
37. Аналіз і синтез.
38. Індукція і дедукція.
39. Загальнонаукові методи.
40. Частково-наукові методи.
41. Спеціально-наукові методи.
42. Спеціальні методи.

43. Методологія науки і методологія практики: їх співвідношення.
44. Необхідність методологічної підготовки спеціалістів документознавчого профілю.
45. Поняття наукового твору.
46. Форми наукових праць: тези доповідей, наукові статті, монографії, дисертації.
47. Загальні вимоги щодо написання наукового твору.
48. Етапи підготовки наукового твору.
49. Структура наукового твору.
50. Особливості написання наукових статей.
51. Дисертація як форма атестації наукових і науково-педагогічних кадрів.
52. Основні вимоги щодо структури дисертацій.
53. Основні вимоги щодо змісту дисертацій.
54. Основні вимоги щодо оформлення дисертацій.
55. Послідовність підготовки дисертацій.
56. Попередня експертиза дисертацій.
57. Автореферат дисертації.
58. Спеціалізовані вчені ради по захисту дисертацій.
59. Підготовка та прилюдний захист дисертацій.
60. Оформлення і подання дисертації та матеріалів захисту до МОН України.
61. Магістерська робота як кваліфікаційне дослідження.
62. Завдання магістерської роботи.
63. Структура магістерської роботи.
64. Процедура підготовки і захисту магістерської роботи.
65. Пошук інформації в процесі наукової роботи.
66. Зміст та етапи інформаційного пошуку.
67. Визначення теми інформаційного пошуку, а також його хронологічних, мовних та географічних меж.
68. Джерела пошуку інформації, їх класифікація.
69. Джерела первинної та вторинної інформації.
70. Характеристика масиву інформаційних матеріалів.
71. Пошук бібліографічної інформації в каталогах і картотеках.
72. Потенціал електронних засобів пошуку інформації.

11. Методи та засоби діагностики успішності навчання

Перевірка опрацювання студентами рекомендованої літератури.

Оцінювання відповідей студентів на семінарських заняттях у формі підготовки доповідей за темою заняття, доповнень до доповідей, участі в обговоренні, презентації самостійних завдань.

Написання студентами поточних письмових тестових завдань за змістовними модулями.

Виконання студентами творчих завдань.

Виконання та захист студентами індивідуального завдання за темою курсу.

12. Розподіл балів та критерії оцінювання

Дисципліна складається з двох змістових модулів та її вивчення передбачає виконання ІНДЗ. Підсумкова оцінка за 100-бальною шкалою складається із сумарної кількості балів за:

1. поточне оцінювання з відповідних тем (максимум 30 балів);
2. виконання ІНДЗ, які зараховуються у поточний контроль (максимум 10 балів);
3. модульні контрольні роботи (максимум 60 балів).

Поточний контроль (мах = 40 балів)			Модульний контроль (мах = 60 балів)		Загальна кількість балів
Модуль 1		Модуль 2	Модуль 3		
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	ІНДЗ	МКР 1	МКР 2	
15 балів – підготовка і робота на семінарських заняттях (за результатами відповідей обраховується середньоарифметичний бал (додаються всі отримані оцінки, отримане число ділиться на кількість відповідей). 3 бали за систематичну підготовку до семінарських занять та активну участь у їх роботі (доповнення, виступи з повідомленнями, рефератами, рецензування відповідей і т. д.).	15 балів – підготовка і робота на семінарських заняттях (за результатами відповідей обраховується середньоарифметичний бал (додаються всі отримані оцінки, отримане число ділиться на кількість відповідей). 3 бали за систематичну підготовку до семінарських занять та активну участь у їх роботі (доповнення, виступи з повідомленнями, рефератами, рецензування відповідей і т. д.).	10	30	30	100

Оцінювання роботи студентів на семінарських заняттях за 12 бальною шкалою:

1–3 бали – незадовільна відповідь з конспектом або ксерокопіями;

4–6 балів – неповна відповідь на поставлене питання з конспектом без самостійного володіння матеріалом;

7–9 балів – повна відповідь, студент лише частково користується конспектом;

10–12 балів – самостійна, повна відповідь без використання конспекту, виявлене вміння аналізувати, порівнювати матеріал, робити висновки та узагальнення.

Формою проведення МКР є письмове тестування.

Шкала оцінювання (національна та ECTS)

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсової роботи (проекту), практики	для заліку
90 – 100	A	Відмінно	Зараховано
82 – 89	B	Добре	
75 - 81	C		
67 -74	D	Задовільно	
60 - 66	E		
1 – 59	Fx	Незадовільно	Незараховано (з можливістю повторного складання)

13. Методичне забезпечення

1. Аканов Б. А., Кармазин Н. А. Основы научных исследований. – Алма-Ата, 1989.
2. Андреев В. Д. Основы научных исследований. – М., 1990.
3. Артемчик Г. І., Курило В. М., Кочерган М. П. Методика організації науково-дослідної роботи. – К., 2000.
4. Білуха М. Т. Методологія наукових досліджень: Підручник. – К.: АБУ, 2002.
5. Білуха М. Т. Основы научных исследований: Підруч. для студ. екон. спец. вищ. навч. закладів. – К.: Вища шк., 1997.
6. Волков Ю. Г. Диссертация: Подготовка, защита, оформление: Практ. пособие. – М.: Гардарики, 2002.
7. Ворбьев В. В., Оболенский М. А. Основы научных исследований: Курс лекций. Ч. 1. – Х.: ХГУ, 1993. – 170 с.
8. Грищенко І. М., Григоренко О. М., Борисейко В. О. Основы научных исследований : Навч. посіб. – К. : Київ.нац.торг.-екон. ун-т, 2001.
9. Грушко И. М., Сиденко В. М. Основы научных исследований. – Харьков: Вища школа, 1983.

10. Дудченко А. А. и др. Основы научных исследований: Учеб. пособие / Под ред. А. А. Дудченко. – К.: О_во “Знання”, КОО, 2000.
11. Ковальчук В. В. Основи наукових досліджень: навч. посіб. / М-во освіти і науки України: під наук.ред. В. О. Дроздова. – К.: Професіонал, 2007.
12. Крушельницька О. В. Методологія і організація наукових досліджень: Навчальний посібник для студентів внз. – К.: Кондор, 2006.
13. Лудченко А. А., Лудченко Я. А., Примах Т. А. Основы научных исследований: Учеб. пособие / Под ред. А. А.Лудченко. – К.: О-во «Знання», КОО, 2000.
14. Матвеева Е. А. Основы научных исследований. – К., 1999.
15. Наринян А. Р., Поздеев В. А. Основы научных исследований: Учебное пособие. – К.: Изд-во Европ. у-та, 2002.
16. Основні вимоги до дисертацій та авторефератів дисертацій // Бюлетень Вищої атестаційної комісії України. – 2007. – № 6. – С. 9–17.
17. Основы научных исследований: Учебник для техн. вузов / Под ред. В. И. Крутова, В. В. Попова. – М.: Высш. шк., 1989.
18. Пилипчук М. І. Основи наукових досліджень: підручник / М-во освіти і науки України. – К.: Знання, 2007.
19. Пилушенко В. Л., Шкрабак И. В. Методология и организация научного исследования : Учебное пособие. – Донецк, ДонГАУ, 2001.
20. Пілюшенко В. Л. та ін. Наукове дослідження: Організація, методологія, інформ. забезпечення: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закладів. – К.: Лібра, 2004.
21. Правила оформлення посилань на архівні документи у дисертаціях // Бюлетень Вищої атестаційної комісії України. – 2010. – № 3. – С. 17–20.
22. Приклади оформлення бібліографічного опису у списку джерел, які наводяться у дисертації, і списку опублікованих робіт, які наводяться в авторефераті // Бюлетень Вищої атестаційної комісії України. – 2008. – № 3. – С. 31–38.
23. Романчиков В. І. Основи наукових досліджень: Навч. посіб. – К.: Центр навч. л-ри, 2007.
24. Романчиков В. І., Третьяков О. В., Гаврилюк Ю. М. Основи наукових досліджень: Навч. посіб. – Кременчук, Інститут економіки та нових технологій, 2002.
25. Рузавин Г. И. Методология научного исследования: Учеб. пособие. – М.: ЮНИТИ, 1999.
26. Сидоренко В. К. Основи наукових досліджень: навч. посіб. для вищих пед. закладів освіти. – К.: РННЦ «ДІНІТ», 2000.
27. Стеченко Д. М. Методологія наукових досліджень: Підручник.–К.: Знання, 2007.
28. Сурмін Ю. П. Майстерня вченого: Підруч. для науковця. – К.: Консорціум із удосконалення менеджмент-освіти в Україні, 2006.

29. Цехмістрова Г. С. Основи наукових досліджень : Навч. посіб. – К. : Видавничий Дім «Слово», 2003. – 240 с.
30. Як підготувати і захистити дисертацію на здобуття наукового ступеня. Методичні поради. 4-те видання, виправлене і доповнене / Автор-упорядник Л. А. Пономаренко. – К. : Редакція «Бюлетеня Вищої атестаційної комісії України», Видавництво «Толока», 2010.

14. Список джерел

1. Адлер Ю. П., Маркова Е. В., Грановский Ю. В. Планирование эксперимента при поиске оптимальных условий. – М.: Наука, 1976.
2. Альтшуллер Г. С. Творчество как точная наука. – М.: Сов. радио, 1979
3. Бажинов В. А. Наука как самопознающая система. – К., 1991.
4. Барсков А. Г. Научный метод познания: возможности и иллюзии. – М., 1994.
5. Баскаков А. Я., Туленков Н. В. Методология научного исследования. – К., 2002.
6. Бешелев С.Д., Гурвич Ф.Г. Математико-статистические методы экспертных оценок. – М.: Статистика, 1974.
7. Бреннан Р. Словарь научной грамотности / Пер. с англ. Б. А. Борисова. – М.: Мир, 1997.
8. Бургин М. С., Кузнецов В. И. Введение в современную точную методологию науки. Структуры систем знания. – М., 1994.
9. Вернадский В. И. Научная мысль как планетное явление // В. И. Вернадский. Размышления натуралиста: В 2 кн. – М., 1987. – Кн. 2.
10. Вернадський В. Про науковий світогляд / Пер. з рос. М. Кратка. – К., 1996.
11. Гайденок П. П. Эволюция понятия науки. Становление и развитие первых научных программ. – М.: Наука, 1980.
12. Герасимов И. Г. Структура научного исследования. – М., 1992.
13. Гецов Г. Г. Рациональные приемы работы над книгой. – М., 1975.
14. Давыдов М., Лисичкин В. Этюды о прогностике. – М.: Знание, 1977.
15. Добров Г. М. Наука о науке / Отв. ред. Н. В. Новиков. – 3-е изд., доп. и перераб. – К.: Наук. думка, 1998.
16. ДСТУ 8302:2015 Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання. Національний стандарт України. – К., 2015. – 16 с.
17. Закон України “Про вищу освіту” // Відомості Верховної Ради України. – 2002. – № 20. – Ст. 134.
18. Закон України “Про науково_технічну інформацію” // Відомості Верховної Ради України. – 1993. – № 33. – Ст. 345.
19. Закон України “Про наукову і науково_технічну діяльність” // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 12. – Ст. 165.

20. Закон України “Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки” // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 48. – Ст. 253.
21. Зербіно Д. Д. Наукова школа: лідер і учні (нова концепція). – Л.: Євросвіт, 2001.
22. Ильин В. В. Теория познания. – М., 1994.
23. Інформація та документація. Скорочення слів в українській мові у бібліографічному описі. Загальні вимоги та правила: ДСТУ 3582–97. – Введ. 01.07.98. – К.: Держстандарт України, 1998.
24. Йорданов И. Наука как логическая и общественная система: (Познавательные и прикладные функции современной науки). – К.: Наукова думка, 1979.
25. Коршунов А. М. Познание и деятельность. – М., 1994.
26. Кочергин А. Н. Научное познание: формы, методы, подходы. – М., 1991.
27. Крейг А., Росни К. Наука: Энцикл. / пер. с англ. – М.: Росмэн, 1999.
28. Матейко А. Условия творческого труда. Пер. с польск. Д. И. Иорданского. – М.: Мир, 1970.
29. Наказ Вищої атестаційної комісії України “Про затвердження Переліку спеціальностей, за якими проводиться захист дисертацій на здобуття наукових ступенів кандидата наук і доктора наук, присудження наукових ступенів і присвоєння вчених звань” № 288 від 10.06.99.
30. Наукова та інноваційна діяльність в Україні: Стат. зб. / Державний комітет статистики України. – К.: Держстандарт України, 2002.
31. Никифоров А. Л. Научный факт и научная теория: Творческая природа научного познания. – М., 1984.
32. Перегудов Ф. И., Тарасенко Ф. П. Введение в системный анализ. – М.: Высшая школа, 1983.
33. Рижко В. А. Концепція як форма наукового пізнання. – К., 1995.
34. Рузавин Г. И. Методы исследования. – М., 1994.
35. Рузавин Г. И. Методы научного исследования. – М.: Мысль, 1974.
36. Самоорганизация и наука: опыт философского осмысления. – М., 1994.
37. Спинін М. О. Сутність і структура наукової теорії. – К., 1992.
38. Статут Національної Академії наук України від 05.04.2002.
39. Тосака Дзюн. Теория науки. – М.: Наука, 1983.
40. Философия и методология науки / Под ред. В. И. Купцова. – М., 1996.
41. Фурман А. В. Ідея професійного методологування: монографія. – Ялта-Тернопіль: Економічна думка, 2008.
42. Шварц Г. Выборочный метод. – М.: Статистика, 1978.
43. Шеннон Р. Имитационное моделирование систем – искусство и наука. – М.: Мир, 1978.
44. Яковлев В. А. Диалектика творческого процесса в науке. – М., 1989.